

SAMO1PLANET
CARE4CLIMATE

SKUPNOSTNI ENERGETSKI PROJEKTI: KAKO PRIDOBITI FINANČNO PODPORO?

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007)

Namen aktivnosti platforme **Dovolj za vse – trajnostno upravljanje z viri skupnosti** je usposobiti in opolnomočiti lokalne skupnosti za trajnostno upravljanje z življenjskimi viri v svojem okolju in s tem podpreti prehod v nizkoogljično, snovno učinkovito, trajnostno družbo. Na spletnem mestu www.dovoljazavse.si najdete zemljevid dobrih praks skupnostnega upravljanja v Sloveniji ter različne priročnike in gradiva, ki so vam lahko v pomoč pri načrtovanju in izvajanju skupnostnih projektov.

Pripravili: Focus, društvo za sonaraven razvoj in Umanotera v okviru projekta LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007), ki je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstvi Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

Prelom: Iz principa

Ljubljana, marec 2025

Za več informacij obiščite www.samo1planet.si.

Vsak partner v projektu LIFE IP CARE4CLIMATE je odgovoren za strokovnost vsebin in sporočila v dokumentih in stališčih, ki jih pripravi oziroma izrazi v okviru navedenega projekta.

Kazalo vsebine

Skupnostni energetske projekti: kako pridobiti finančno podporo?	04
Kakšne možnosti financiranja so na voljo?	05
1 Zadrugi model	06
2 Nepovratne finančne spodbude	08
3 Krediti	09
4 Množično financiranje (angl. crowdfunding)	11
5 Drugi načini financiranja	14

Skupnostni energetske projekti: kako pridobiti finančno podporo?

S pomočjo obnovljivih virov energije lahko posamezniki, združeni v skupnosti, na področju energije prevzamemo aktivno vlogo. Kako? Prek skupnostnih energetskih projektov, kot so vzpostavitve samooskrbne skupnostne sončne elektrarne, skupnostno daljinsko ogrevanje z lesno biomaso, skupna postavitve toplotne črpalke, sosedska prenova stanovanjskega bloka...

Skupnostni energetske projekti omogočajo, da državljani neposredno sprejemajo odločitve o lastni energetski prihodnosti ter zagotavljajo, da so dobrobiti lokalnega prebivalstva vseskozi postavljene na prvo mesto. Koncept temelji na tem, da med posamezniki v skupnosti obstaja zavest o povezanosti. Tako skupnost ni nujno geografsko pogojena, saj lahko gre tudi za skupnost enako mislečih posameznikov, ki se povežejo neformalno ali v različnih pravnih oblikah (društvo, zadruga...). Gre za odlično priložnost tudi za tiste, ki za individualne rešitve nimate pogojev, kot so primerna streha in zadostna osončenost ali zmogljivost omrežja za postavitve lastne sončne elektrarne itd.

Za skupnost, ki ima cilje, je denar sredstvo za njihovo doseganje. Brez dogovorjenih ciljev pa skupnost težko doseže spremembe tudi, če je denar na voljo.

Vprašanje finančnih sredstev je zelo pomembno pri tovrstnih projektih. Mnoge odvrne od načrtovanja, toda sredstva za izvedbo skupnostnih projektov, ki temeljijo na obnovljivih virih energije, so v času spodbujanja zelenega prehoda velikokrat na dosegu. Obstaja širok razpon klasičnih in bolj inovativnih virov financiranja, med katerimi lahko izbirate oziroma jih kombinirate, od državnih spodbud in javnofinančnih shem do bančnih kreditov in različnih oblik skupnostnega financiranja velikega števila (malih) vlagateljev.

Za dozorele ideje se denar vedno najde. In praviloma so za skupnostne projekte predvidene višje podpore.

Slika 0.1

Kakšne možnosti financiranja so na voljo?

Izbira finančnih modelov in virov je vsekakor eden največjih izzivov pri izvedbi skupnostnih energetskih projektov. Po tem, ko ste oblikovali idejo na kakšen način izvesti projekt, preverili potencial, interes za sodelovanje in pridobili podporo članov skupnosti, je čas za izbiro modela in od tu naprej ne gre več brez denarja.

Premagovanje finančnih ovir je lahko administrativno zahtevno in navadno terja mešanico različnih pristopov in mehanizmov, zato je dobro imeti v ekipi koga, ki mu gresta preračunavanje in administracija dobro od rok. Za lažji začetek v nadaljevanju sledi pregled možnosti, ki jih je možno kombinirati - vendar, če se odločite za več virov, vedno preverite, če je dvojno financiranje res združljivo.

Dober vir informacij, katere spodbude so v danem trenutku na voljo, so tudi izvajalci, ki jih boste izbrali za tehnično izvedbo projekta.

Slika 0.2

1. Zadružni model

Najpogostejša organizacijska oblika, v kateri se po Evropi odvijajo skupnostni projekti, so zadruga - prostovoljne, odprte, neodvisne in samostojne gospodarske organizacije, ki jih upravljajo njihovi člani. Poglavitni cilj zadrug je zadovoljevati potrebe članov in doseči čim večjo korist za njih in za skupnost. Ustanavljanje in delovanje zadrug v Sloveniji ureja Zakon o zadrugah.

7 principov združništva:

- *Prostovoljni pristop*
- *Demokratski nadzor*
- *Ekonomski participacija*
- *Avtonomija in neodvisnost*
- *Izobraževanje in informiranje*
- *Sodelovanje (tudi med zadrugami)*
- *Skrb za (lokalno) skupnost*

Zadruga mora določiti finančni delež, ki ga mora prispevati vsak, ki se želi včlaniti. Za fizične osebe lahko postavite nižji znesek kot za pravne osebe. Toda ne glede na prispevek v zadrugah velja načelo **“en član en glas”**. Člani zadruga so lahko hkrati lastniki naprav za proizvodnjo energije, vlagatelji in uporabniki.

Zadnje čase med skupnostnimi energetske projekti v Sloveniji prevladujejo samooskrbni projekti. Slovenski pravni okvir omogoča dve možnosti vzpostavitve samooskrbne skupnosti: pogodbeno urejanje odnosov ali ustanovitev pravne osebe, npr. zadruga. Soustanoviteljica in članica zadruga je lahko tudi občina.

Za izgradnjo denimo skupnostne sončne elektrarne potrebujete investicijski vložek in izvedba projekta skozi zadrugo je med najboljšimi možnostmi, saj lahko vključite potrebno število deležnikov, ki prispevajo vsak svoj mali delež k potrebni vsoti. Glede na ocenjene stroške naložbe ocenite približno višino deleža za člane ter približno število članov zadruga, ki jih potrebujete za izvedbo projekta. Člani zadrug lahko tudi solidarnostno financirajo vstopne deleže članov iz ranljivih skupin, ki sami ne zmorejo pokriti predvidenih stroškov.

Zadruga kot pravna oseba lahko pridobi tudi finančne spodbude, kot so kredit Eko sklada ali nepovratne subvencije Borzena itd., ki so navedene v nadaljevanju.

Predstavite svoj projekt vodstvu občine ali občinskemu svetu. Občine so namreč idealen partner, lahko pa so tudi same iniciatorke skupnostnih energetskih projektov. Zgled pri nas so denimo Občina Ig in občine na Krasu, ki so se povezale v Energetsko zadrugo Gmajna.

PRIMER IZ DOMAČE PRAKSE: Energetska zadruga Zeleni Hrastnik

Energetsko zadrugo Zeleni Hrastnik so leta 2022 ustanovili Občina Hrastnik, zainteresirani občani in nevladna organizacija Focus, društvo za sonaraven razvoj. Gre za eno izmed redkih zadrug v Sloveniji, ki imajo med ustanovitelji in člani občino. Za članstvo občine v zadrugi je bilo potrebno soglasje občinskega sveta. O sprejemu v članstvo odloča odbor zadruge, za obvezni vstopni delež za fizične osebe so določili 100 evrov in za pravne osebe 1000 evrov. Zadruga je v Hrastniku uspešno izvedla že dva projekta skupnostne samooskrbe z električno energijo, pri katerih je občina podelila služnost za uporabo streh osnovne šole in zdravstvenega doma, financiranje pa so zagotovili s kombinacijo različnih finančnih mehanizmov (več v nadaljevanju). Člani zadruge so v prvo energetska skupnost Sončna šola Hrastnik s solidarnostnim kritjem pristopnega deleža vključili tudi starejšo občanko, kar nakazuje, da so lahko energetske skupnosti tudi ena od rešitev v boju proti energetske revščini.

Kontakt: zadruga@zeleni-hrastnik.si

Slika 1.1

2. Nepovratne finančne spodbude

Dobra opcija je vsekakor prijava za nepovratna sredstva, ki so na voljo na državni ravni. Glede na to, da so obnovljivi viri energije skupaj z učinkovito rabo energije eden od stebrov zelenega prehoda, zanje država namenja znaten delež spodbud, in sicer skozi tri kanale:

- **Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo** prek javnih razpisov razdeljuje sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada ter različnih finančnih mehanizmov. Javni razpisi so praviloma oblikovani za pravne osebe ali občine, navadno je predvidenih več rokov za odpiranje vlog skozi koledarsko leto. Po ažurne informacije se obrnite na Urad za spodbujanje zelenega prehoda ali na e-naslov, ki je naveden v razpisu.

Spletno mesto: <https://www.energetika-portal.si/javne-objave/>

Aktualno v 2025: [javni razpis za sofinanciranje naložb v skupnostno samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov energije](#)

Kontakt: sso-ove.mope@gov.si

Pred oddajo vloge pozorno preberite razpisne pogoje in navodila. V primeru nejasnosti se obrnite na v razpisu naveden kontakt ali najbližjo pisarno kontaktne točke OVE. Če bo vloga v prvo zavrnjena, ne obupajte - poskusite še enkrat. Prosite za pojasnila, poiščite pomoč, kako posamezne dele izboljšati in oddajte vlogo še enkrat.

- **Borzen** kot operater trga z električno energijo izvaja gospodarsko javno službo, od leta 2024 pa je tudi osrednja točka za dodeljevanje državnih spodbud za obnovljive vire energije in trajnostno mobilnost. Podeljuje subvencije za investicije v obnovljive vire energije za pravne osebe (pravna oseba, zadruga, s.p., status nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji, samoupravna lokalna skupnost) in subvencije za sončne elektrarne za fizične osebe (lastnik ali solastnik, etažni lastnik ali solastnik, družinski član lastnika ali solastnika). Za skupnostne projekte oziroma skupnostno samooskrbo so praviloma spodbude višje.

Spletno mesto: <https://borzen.si/sl-si/podpore-za-zelene-investicije>

Aktualno v 2025: [javni poziv za investicije v vetrne elektrarne, kotle na lesno biomaso ter toplotne črpalke in sprejemnike sončne energije za pravne osebe](#)

Aktualno v 2025: [subvencije za samooskrbne sončne elektrarne za fizične osebe brez net meteringa](#)

Pod Borzenovim okriljem deluje tudi kontaktna točka za spodbujanje rabe obnovljivih virov energije, ki na enem spletnem mestu združuje vse potrebne informacije ter nudi **brezplačno strokovno pomoč** - tako pri prijavi kot pri postopkih pridobivanja dovoljenj in drugih aktov, potrebnih za gradnjo, rekonstrukcijo, obnovo ali obratovanje proizvodne naprave in priključitev na omrežje. Za dostop do svetovalca na [portalu](#) je potrebna registracija, lahko pa se odločite za posvet v najbližji [svetovalni pisarni](#).

Kontakt: 080 80 30 kontaktni.center@borzen.si

Borzen ima v sklopu kontaktne točke OVE vzpostavljenih 36 svetovalnih pisarn po Sloveniji. Lokacije preverite [tukaj](#). Za pomoč so pripravili tudi pregleden [Priročnik za postavitev manjših elektrarn](#).

- **Eko sklad, slovenski okoljski javni sklad**, je specializirana javna finančna institucija za spodbujanje varstva okolja v Sloveniji, ki podeljuje subvencije za različne ukrepe učinkovite rabe in obnovljivih virov energije - ločeno za prebivalstvo (fizične osebe), gospodarstvo in lokalne skupnosti (občine).

Aktualno v 2025: [spodbude za nove skupne naložbe večje energijske učinkovitosti starejših stavb s tremi ali več posameznimi deli stavbe](#)

Spletno mesto: <https://www.ekosklad.si/>

Za pomoč pri prijavi so vlagateljem **brezplačno na voljo neodvisni energetski svetovalci**, ki delujejo v **Eko skladovi mreži ENSVET**. Tako občani kot podjetja in javni sektor se lahko nanje obrnete v 59 krajih po Sloveniji. V Eko skladu prioriteto izpostavljajo svetovanje v živo. Nanj se lahko prijavite na brezplačni telefonski številki vsak delovnik med 10. in 14. uro ali na spletu, kjer lahko neposredno izberete lokalno pisarno. Lokacije in kontakti svetovalnih pisarn so zbrani [tukaj](#).

Kontakt: 080 16 69 ekosklad@ekosklad.si

3. Krediti

- **Mnoge komercialne banke** imajo posebne programe spodbujanja trajnostnih naložb, kot je izgradnja proizvodne naprave na obnovljive vire energije, in v sklopu tovrstnih programov nudijo bolj ugodne obrestne mere za okoljske projekte. Med tistimi, ki jih imate v danem trenutku na voljo, preprosto izberete najbolj ugodno ponudbo. Komercialne banke običajno omogočajo posojila v višini do 80 % naložbe.
- **Eko sklad, slovenski okoljski javni sklad**, vsako leto objavi več pozivov za dodelitev kreditov za posameznike, podjetja in občine za naložbe v obnovljive vire energije. Prednost njihovih ugodnih kreditov za okolju prijazne naložbe je vnaprej določena subvencionirana obrestna mera. Kredit je potrebno pridobiti pred naložbo, nujen pogoj je predložitev predračuna. Odplačilna doba je običajno 10 let. Aktualni razpisi za kredite so dostopni na Eko skladovi spletni strani, objavljen imajo tudi [seznam pogostih vprašanj](#).

Spletno mesto: <https://www.ekosklad.si/>

Aktualno v 2025: [kredit za male sončne, vetrne in vodne elektrarne](#)

Tako kot za subvencije tudi za pripravo vloge za kredit Eko sklad omogoča **brezplačno strokovno pomoč**, ki jo izvajajo svetovalci v mreži ENSVET. Po Sloveniji deluje 59 lokalnih pisarn, seznam najdete [tukaj](#). Na posvet se predhodno prijavite in vnaprej pripravite čim več podatkov.

Kontakt: 080 16 69 ekosklad@ekosklad.si

PRIMER IZ DOMAČE PRAKSE:

Pionirski kombinirani model Sončne šole Hrastnik

kredit Eko sklada + državna subvencija + prispevki zadružnikov-članov energetske skupnosti

Skupnostna samooskrbna sončna elektrarna Sončna šola Hrastnik z močjo 291 kW se razprostira na strehi hrastniške osnovne šole in oskrbuje 16 stanovanj iz bližnjih stanovanjskih blokov, občinsko stavbo, šolo, bazen, manjši trgovski prostor in prostora dveh gospodarskih družb. Finančna konstrukcija projekta v vrednosti približno 280.000 evrov je bila naslednja: petino so prispevali zadružniki z začetnimi vložki v višini 150 evrov na 1 kW elektrarne (v povprečju 600 evrov na gospodinjstvo), petino je pokrila nepovratna subvencija ministrstva za spodbujanje solarizacije in preostanek kredit Eko sklada z ugodno obrestno mero. Vzpostavitev je vodila Energetska zadruga Zeleni Hrastnik ob podpori Občine Hrastnik in okoljske organizacije Focus. **Eko sklad je na primeru Sončne šole Hrastnik razvil model kreditiranja samooskrbnih sončnih elektrarn.**

Kontakt: zadruga@zeleni-hrastnik.si

Slika 3.1

4. Množično financiranje (angl. *crowdfunding*)

Tipično skupnostne energetske projekte tudi na finančnem področju poganja skupnost s svojimi člani in podporniki. Obstaja razpon t.i. crowdfunding shem, ki temeljijo na sodelovanju velikega števila (malih) vlagateljev. Sodeluje lahko praktično vsak, ki je pripravljen z denarjem podpreti začetek ali določeno fazo vašega projekta.

Prednost »množičnih« modelov financiranja je v tem, da posameznikom omogočajo, da se vsaj posredno vključijo v skupnostne energetske projekte ter postanejo del energetske tranzicije, četudi ne razpolagajo z velikimi finančnimi sredstvi in tehničnim znanjem. Alternativni modeli financiranja zagotavljajo avtonomnost in so praviloma manj obremenjeni z birokracijo. Nekaj je predstavljenih v nadaljevanju.

Kadar projekti temeljijo na finančni participaciji članov skupnosti, je še toliko bolj pomembno komuniciranje.

Upoštevajte naslednja načela:

- *transparentnost in celovitost*
- *pravočasnost in rednost*
- *jasnost in dostopnost*
- *dvosmernost in odzivnost*

- **Množično financiranje na podlagi nagrajevanja** deluje tako, da v zameno za finančni vložek posameznika ponudimo neko nagrado, materialno ali v obliki storitve, ki sledi v primeru uspešnega zaključka kampanje zbiranja sredstev. Tisti, ki se odločijo za nakazilo, zgolj prispevajo določen znesek (določite lahko širok razpon možnosti) in niso vključeni pri potencialnih finančnih donosih niti jim ne pripadajo lastniške pravice ali druge pravice odločanja.

Druga možnost je zbiranje **donacij**, kar pomeni, da pa vlagatelji z nakazilom denarja ne dobijo kasneje nobenih finančnih ali materialnih povračil, ampak le podprejo projekt. Z nakazilom je njihovo sodelovanje zaključeno. Kanali za zbiranje sredstev so običajno spletne platforme, kot sta Indiegogo ali Kickstarter.

PRIMERA IZ TUJINE:

Prva energetska neodvisna šola in prva sončna elektrarna v 100-odstotni lasti "malih ljudi" na Hrvaškem

Osnovna šola Ostrog v hrvaškem Kaštel Lukšiču je v sodelovanju z Energetsko zadrugo Kaštela del sredstev za energetska prenovo šole pridobila preko kampanje množičnega financiranja. Na spletni platformi Indiegogo so od posameznikov zbrali 10.001 dolarjev, kar jim je skupaj z donacijami omogočilo postavitev sončne elektrarne moči 25,5 kW in sanacijo sistema razsvetljave. Med novjšimi projekti na Hrvaškem pa je sončna elektrarna z močjo 200 kW na mestni tržnici v Križevcih, za katero so 140.000 evrov zbrali prek spletnega javnega poziva v samo desetih dneh. Projekt je vodila Zadruga ZEZ Sunce, ki bo tudi upravljala s prvo sončno elektrarno v 100-odstotni lasti "običajnih malih ljudi" na Hrvaškem. Streho najemajo od lokalnega komunalnega podjetja. Proizvedeno elektriko bodo po zjamčeni odkupni ceni predajali v elektrodistribucijsko omrežje vsaj do odplačila naložbe, kasneje pa bodo o porabi energije in prihodkov odločali člani zadruga.

Kontakt: contact@zez.coop

Slika 4.1

- **Mikro kreditiranje** posameznikom omogoča posojanje denarja projektu v zameno za povračilo celotnega posojila in dogovorjenih obresti. Vlagatelj praviloma ne postane solastnik, temveč zgolj posodi svoj denar za izvedbo projekta in računa na dobiček od obresti.

Druga možnost pa je **množično investiranje**, pri katerem posamezniki investirajo v zameno za delež v dobičku ali prihodku, ki ga ustvari projekt. V tem primeru jim ne pripada povračilo začetnega vložka niti nimajo lastniških pravic ali drugih pravic pri odločanju.

PRIMER IZ DOMAČE PRAKSE: Zadruga sončnih elektrarn Slovenije

Zadruga sončnih elektrarn Slovenije je prvič preizkusila skupnostni model financiranja leta 2021, ko so za 129 kW skupnostno sončno elektrarno v Ljubljani zbirali 144.000 evrov prek javnega poziva za posojila. Posojilodajalcem so ponudili zagotovljeno vračilo glavnice in letno izplačilo pripadajočih obresti. Za obdobje od 3 do 5 let in po obrestni meri od 3 do 5 % so jim različni vlagatelji posodili od 500 do največ 10.000 evrov. Potencialni vlagatelj je poslal povpraševanje, pripravili so mu ponudbo za sklenitev posojilne pogodbe, po potrditvi in plačilu je sledil podpis pogodbe. Izdana je bila tudi menična izjava. Zanimanje za sodelovanje je bilo nad pričakovanji - poziv so zaprli v štirih dneh od objave. Po istem modelu so kmalu za tem zbrali tudi sredstva za več sončnih elektrarn na Ptuju.

Kontakt: info@zses.si

Slika 4.2

Pri večjih projektih je mogoče pridobiti tudi podpore za proizvedeno električno energijo in tekoče poslovanje. Podporne sheme so dveh vrst. Obratovalna podpora nadomesti razliko med proizvodnimi stroški in tržno ceno, ki jo proizvodna naprava iztrži na prostem trgu. Druga možnost je zagotovljen odkup proizvedene električne energije, dobavljene v javno omrežje, po ceni, ki jo določi vlada. S tem si zagotovite podporo za obdobje 10-15 let, kar zagotavlja finančno stabilnost in ekonomsko upravičenost projekta. Tovrstno pomoč izvaja Borzen na podlagi javnih razpisov Agencije za energijo. Informacije najdete tukaj, v pomoč vam je lahko tudi Borzenov priročnik.

5. Drugi načini financiranja

Poleg navedenih obstajajo še nekateri drugi finančni mehanizmi, kot so lizing, obveznice, vzpostavitev združnega sklada, posojila tretjih oseb itd., ki so tako kot množični mehanizmi financiranja bolj uveljavljeni v tujini.

Izpostavljam nekaj spletnih naslovov, na katerih lahko pobrsbate za dodatne ideje in uporabne informacije:

- Vodnik po finančnih iz projekta COMPILE (v angleščini)
- Energy Community Platform (v angleščini)
- REScoop.eu, evropsko združenje energetskih skupnosti (v angleščini)
- Vodnik za financiranje skupnosti na področju obnovljivih virov energije (v nemščini)
- Skupnostna energija: praktični vodič za povrnitev energije v vaše roke (v slovenščini)

Srečno in pogumno na vaši skupnostni poti.